

การพัฒนารูปแบบบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาลชุมชน
Development of Health Service Model for The Elderly in
The Community Hospital

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรียา	ไชยลังกา	หัวหน้าโครงการวิจัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนุดตรา	ตะบูนพงศ์	ผู้ร่วมวิจัย
รองศาสตราจารย์อุษณีย์	เพชรรัชตะชาติ	ผู้ร่วมวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอมอร	แซ่จิว	ผู้ร่วมวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เพลินพิศ	ฐานิวัฒนานนท์	ผู้ร่วมวิจัย
แพทย์หญิงสุธาทิพย์	ธรรมชาติ	ผู้ร่วมวิจัย
นางสุดาวดี	แก้วพิบูลย์	ผู้ร่วมวิจัย
นางสมใจ	ลิ้มทองพันธ์	ผู้ร่วมวิจัย

4.8

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
โครงการนี้ได้รับเงินสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน

2548-2549

โครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาลชุมชน
Development of Health Service Model for The Elderly in
The Community Hospital

พัชรียา	ไชยลังกา*
Pachariya	Chailangka
เพลินพิศ	ฐานิวัฒนานนท์**
Ploenpit	Thaniwattananon
เอมอร	แซ่จิว**
Aim-On	Saejiw
สุนุตตรา	ตะบูนพงศ์***
Sunuttra	Taboonpong
อุษณีย์	เพชรรัชตะชาติ***
Usanee	Petcharatachat
สุธาทิพย์	ธรรมชาติ****
Sutatip	Thammachart
นางสุดาวดี	แก้วพิบูลย์****
Sudawadee	Kaewpibool
นางสมใจ	ลิมทองพันธ์****
Somjai	Limthongpun

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบบริการสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้กระบวนการวิจัยในรูปของวงจรวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการกำหนดประเด็นปัญหา การวางแผนการปฏิบัติกิจกรรม การสังเกต การสะท้อน การปฏิบัติ และการปรับปรุงแผน เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไป

กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวผู้สูงอายุ อสม. ผู้นำชุมชน ทีมสหสาขาวิชาชีพโรงพยาบาลนาหม่อม และเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในอำเภอนาหม่อม การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ได้แก่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การบันทึกภาคสนาม การบันทึกเทป แบบบันทึกการตรวจสุขภาพ การใช้แบบสอบถาม (แบบประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บริการ) การประชุมกลุ่ม และการถ่ายภาพ วิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยสถิติร้อยละ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

*** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**** ทีมสหวิชาชีพ โรงพยาบาลนาหม่อม

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาลชุมชน ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุคือ คลินิกผู้สูงอายุเคลื่อนที่อำเภอนาหม่อม การเยี่ยมบ้าน และการให้บริการแบบ One stop service ของหน่วยบริการปฐมภูมิพิจิตร ในด้านคลินิกความดันโลหิตและเบาหวานสำหรับผู้สูงอายุอำเภอนาหม่อม เป็นการให้บริการที่เข้าถึงผู้ใช้บริการ ให้การบริการต่อเนื่อง และเป็นการดูแลแบบผสมผสานจากทีมสหสาขาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ สมาชิกครอบครัวผู้สูงอายุ อสม. อบต. ผู้นำชุมชน และสอดคล้องกับปัญหาของผู้สูงอายุ ทั้งสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

2. ผลสำเร็จและความยั่งยืนของการวิจัย ระหว่างดำเนินโครงการคลินิกผู้สูงอายุเคลื่อนที่อำเภอ นาหม่อม ทางโรงพยาบาลนาหม่อมได้จัดตั้งโครงการศูนย์การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพและการดูแลต่อเนื่อง และการให้บริการแบบ One stop service ของหน่วยบริการปฐมภูมิพิจิตร ในด้านคลินิกความดันโลหิต และเบาหวานสำหรับผู้สูงอายุอำเภอนาหม่อม เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชน

3. ผลการประเมินจากความพึงพอใจจากผู้สูงอายุที่ได้รับการบริการ โครงการคลินิกผู้สูงอายุเคลื่อนที่อำเภอนาหม่อม พบว่า ผู้สูงอายุที่ใช้บริการส่วนใหญ่ มีพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการจัดบริการที่ได้รับตรงกับความต้องการและเป็นประโยชน์กับสุขภาพผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด การเยี่ยมบ้านพบว่า พึงพอใจมากอยากให้ทางโรงพยาบาลจัดแบบนี้ตลอดไป และถ้าเป็นไปได้ควรจัดเดือนละ 2 ครั้ง

รูปแบบบริการสุขภาพของคลินิกผู้สูงอายุเคลื่อนที่ ศูนย์การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพและการดูแลต่อเนื่อง และการให้บริการแบบ One stop service ของหน่วยบริการปฐมภูมิในด้านคลินิกความดันโลหิตและเบาหวานสำหรับผู้สูงอายุ สามารถนำไปใช้กับโรงพยาบาลชุมชนอื่นๆได้

คำสำคัญ : รูปแบบบริการสุขภาพ, ผู้สูงอายุ, โรงพยาบาลชุมชน

Abstract

This participatory action research aims to develop model of health care services for elderly in the community hospital. The participatory research cycles consist of identifying the issues, planning of practical activities, observation, reflective practice and plan revision in order to implement in the next research cycle.

The main target group is elderly, their caregivers, family members, health volunteers, and community leaders, multi disciplinary health team of Namom Hospital and health center staff of Namom District. Data collection involved both quantitative and qualitative methods which consisted of participant observation, in-depth interview, field note taking, tape recording, physical examination record, satisfactory questionnaire, team conferences and meeting as well as photos taking. Qualitative data were analyzed using content analysis and quantitative data were analyzed using frequency and percentage.

The following research results were identified:

1. The appropriate health care model for elderly in the community hospital consisted of the mobile clinic, home visit, and one stop services of primary health care unit for hypertension and diabetes clinic for elderly which be able to reach the clients, provide continuing services and give holistic care by multidisciplinary team. In addition this model was relevance to the need of elderly, their family members, health volunteers, community leaders and the problems of health, economic and sociology of elderly.
2. Successful and sustainable outcomes of the research can be seen in the establishing of the Continuing Care and Health Counseling Center and One Stop Service of Primary Health Care for Hypertension and Diabetes Clinic for Elderly in Namom district.
3. Satisfaction of elderly who attended the mobile clinic was found to be at the highest level especially for the session of services that met the need and had benefit for elderly was found at the highest level. The home visit was also found to be most benefit and suggested to be continued at two times per month.

The model of health care service in forms of the mobile clinic, the Continuing Care and Health Counseling Center and One Stop Service of Primary Health Care for Hypertension and Diabetes Clinic for Elderly can be applied to establish in other community hospitals.

Key words: Health Service Model, Elderly, Community Hospital